

Český
modrý mák z.s.

18. MAKOVÝ OBČASNÍK

Mák v roce 2019

Únor 2019

Sborník referátů
ČZU v Praze

Občasník je vydán při příležitosti seminářů **MÁK v ROCE 2019** konaných:

11. 2. 2019, Libčany, okr. Hradec Králové

12. 2. 2019, Vsisko, okres Olomouc

13. 2. 2019, Větrný Jeníkov, okr. Jihlava

14. 2. 2019, Červený Újezd, okr. Praha – západ

pořádaných spolkem Český modrý mák z.s. a Českou zemědělskou univerzitou v Praze

Český modrý mák z.s.
Hájecká 215
273 51 Červený Újezd
<http://www.ceskymodrymak.cz>
info@ceskymodrymak.cz

Občasník vznikl za podpory projektů:

- MZe NAZV QJ1510014 Snížení rizikovosti pěstování máku,

- TAČR TG03010020 Využití stresových testů a stimulace osiva máku jarního a řepky ozimé pro výrazné zlepšení kvality osiva a kompletnosti porostu

Odborní garanti: Ing. Pavel Cihlář, Ph.D.
Ing. Vlastimil Mikšík, Ph.D.
Mgr. Stanislava Koprdová, Ph.D.

Do tisku připravil: Ing. Vlastimil Mikšík, Ph.D.

© Česká zemědělská univerzita v Praze
Fakulta agrobiologie, potravinových a přírodních zdrojů
www.af.czu.cz
165 21 Praha 6 - Suchdol
tel. 22438 2535, fax: 22438 2535
e-mail: CIHLAR@AF.CZU.CZ

ISBN 978-80-213-2930-0

SPOLEK ČESKÝ MODRÝ MÁK V ROCE 2018

Stanislava KOPRDOVÁ, Vlastimil MIKŠÍK
Český modrý mák z.s. a Česká zemědělská univerzita v Praze

Úvod

Vážení zemědělci, pěstitelé a zpracovatelé máku, všichni příznivci této tradiční české plodiny. Máme za sebou náročný rok. Pěstitelé, nejen máku, se potýkali s nedostatkem vláhy po velkou část jarní vegetační doby, dešťové srážky byly jen lokálně. A urodilo se jen tomu, komu spadlo v pravý čas. U máku se k tomu přidal kalamitní výskyt krytonosce kořenového, zjevně z důvodu absence moření osiva. Vzhledem k letním teplotám v dubnu bylo ošetření proti škůdci málo účinné. Výsledně plochy máku poklesly, výnosy byly nízké. Cena máku se zvýšila i nad úroveň 4 EUR za kg, v těžké situaci se pak ocitli zpracovatelé a další nákupčí. Enormní zájem zahraničních odběratelů o semeno českého modrého (ale i bílého) máku jistě zaznamenal každý, na spolkových internetových stránkách www.ceskymodrymak.cz jsme tuto poptávku průběžně doplňovali.

Na mnohé tyto problémy a nečekané situace vám odpoví letošní odborné semináře, resp. příspěvky v Makovém občasníku. My na úvod vybíráme z témat, které se řešily v průběhu roku i mimo rámec našich polí.

Kompenzace za sucho

Ministerstvo zemědělství (dále MZe) ve spolupráci s týmem Intersucho zjišťovalo v září rozsah škod formou dotazníku na webových stránkách Zemědělského svazu ČR.

Šetření se týkalo pěstování vybraných plodin (brambory, cukrová řepa, chmel, ječmen jarní, ječmen ozimý, jeteloviny, kukuřice na siláž, kukuřice na zrno, **mák**, oves, pšenice jarní, pšenice ozimá, réva, tritica-
le, TTP, vojtěška, žito ozimé) dle katastrálních území. Projednávání kompenzací na zmírnění dopadů sucha se zúčastnili i představitelé spolku a Komoditní rady pro mák při AK ČR.

Na základě zjištěných dat MZe vyhlásilo mimořádný dotační program pro kompenzaci ztrát suchem v roce 2018 dle nahlášených katastrálních území. Příjem žádostí na SZIF byl v termínu 16. - 25. 1. 2019 včetně.

Věříme, že mnohým pěstitelům máku tato finanční kompenzace za vícenáklady s ošetřením či s přesevy velmi pomohla nebo alespoň mírně pomohla narovnat nízký výnos makového semene v r. 2018.

Moření osiva pro rok 2019

Spolek ČMM připravil podklady pro MZe ve věci povolení neonikotinoidových mořidel pro moření semen máku. Pěstitelé máku tyto postrádali; místo mořidel jsou prováděny plošné foliární aplikace, které však nemají potřebnou selektivitu.

Na úřední desce ÚKZÚZ byla v prosinci zveřejněna informace o povolení přípravku Cruiser OSR, insekticidního a fungicidního mořidla, které by mělo škody vzniklé v počátcích vegetačního období eliminovat.

Zástupci spolku se také účastnili jednání se zástupci ÚKZÚZ, Odboru přípravků na ochranu rostlin a zástupci SZÚ. I když mák není v rámci ČR minoritní plodinou, z pohledu celoevropského se na něj nahlíží jako na plodinu minoritní. To může pomoci v procesu registrace a obnovení povolení přípravků na ochranu rostlin, ale celkově není situace příznivá vzhledem k probíhajícímu řízení o obnovení povolení účinných látek a požadavkům na reziduální pokusy.

Česká cechovní norma pro mák

Spolek usiloval o zapsání České cechovní normy pro „Český modrý mák“. Ta byla dne 14. 1. 2019 zveřejněna a je tedy možné přihlásit Vaše výrobky – balený modrý mák. Více informací na <https://www.cehovninormy.cz/>. Jejím cílem je zlepšit kvalitu máku a makových výrobků prodávaných na českém trhu.

Chráněné zeměpisné označení „Český modrý mák“

Spolek se i nadále zabývá žádostí o zápis chráněného zeměpisného označení „Český modrý mák“ (dále CHZO) v rámci Evropské unie. Cesta k zápisu CHZO není mákem sypaná - žádost byla podána již před více než dvěma lety, od té doby představenstvo ČMM sleduje další vývoj a žádost průběžně doplňuje podle požadavků příslušných unijních orgánů. CHZO by mělo zlepšit postavení českého máku na evropském trhu v konkurenci máků jiných proveniencí, často technických odrůd podřadné kvality.

Mák je česká superpotravina

V roce 2018 se spolek více věnoval propagaci máku díky společnému projektu s Agrární komorou ČR, pod názvem **Náš modrý mák**.

Jedním z cílů projektu bylo zvýšení pozitivního vnímání máku jako české superpotraviny širokou veřejností.

Dalšími cíli projektu bylo:

- Zvýšení pozitivního vnímání bezpečnosti potravin a zdravé výživy, vzdělávání, osvěta a propagace v oblasti bezpečnosti potravin a zdravé výživy.
- Propagace kvalitního potravinářského máku jako tradiční a původní plodiny se širokým využitím v domácím a potravinářském zpracování, propagace výrobků s kvalitním mákem a identifikace kvalitního, bezpečného a zdravotně nezávadného potravinářského máku a jeho přínosů v lidské výživě.

Bylo vydáno mnoho článků do médií, rozhovorů do rádií a televizí vč. internetových, byly vydány 3 tiskové zprávy a proběhla jedna tisková konference s novináři a foodbloggerkou.

V období od 1. srpna do konce roku 2018 vyšlo v médiích 140 relevantních výstupů. Projekt Náš modrý mák pomohl aktivní účasti spolku na výstavách Země žitelka a Zahradě Čech.

Více na internetové stránce: <http://nasmodrymak.cz>

Opiové alkaloidy v máku

Zástupci MZe, odboru bezpečnosti potravin, podporují český modrý mák na pravidelných jednáních pracovní skupiny Evropské Komise pro zemědělské kontaminanty a průběžně nás informují o výsledcích jednání. Další jednání je naplánováno na 15. února 2019 a bude se pokračovat v jednání o stanovení maximálního limitu pro opiové alkaloidy.

V roce 2018 Evropský úřad pro bezpečnost potravin (EFSA) aktualizoval hodnocení rizik opiových alkaloidů v máku (původní hodnocení z r. 2011). Toto stanovisko potvrzuje bezpečnou úroveň příjmu 10 µg/kg tělesné hmotnosti, tentokrát však jako "skupinu ARfD (akutní referenční dávka)", která kromě morfinu zohledňuje při výpočtu dietární expozice také obsah kodeinu, kterého koncentrace může být mnohem vyšší než koncentrace morfinu. Dále poukazuje stanovisko na to, že bezpečná úroveň může být překročena spotřebiteli, kteří zkonzumují velké množství semen nebo potraviny obsahující nezpracovaný mák. Panel také uvádí, že jednotlivými kroky při zpracování potravin, jako je mytí, tepelné ošetření a mletí, se může snížit obsah alkaloidů v makových semenech o 25 až 100 % možného rizika pro spotřebitele.

Závěrem

Vážení členové, milí přátelé potravinářského máku. Spolek je tu pro vás od roku 2001. Postupně se povedlo vychovat mnoho zapálených odborníků a i s vaší pomocí se daří zdokonalovat pěstební technologii. Naši hlavní výhodou jsou povolené a odzkoušené přípravky na ochranu rostlin do máku a vlastní kvalitní potravinářské odrůdy.

Děkujeme za aktivní spolupráci a i za solidaritu, bez které by spolek Český modrý mák nemohl fungovat v celé své šíři.

Kontaktní informace

Stanislava Koprlová, Vlastimil Mikšík, info@ceskymodrymak.cz, www.ceskymodrymak.cz,
www.czechbluepoppy.com

Tento porost máku patřil v suchém roce k těm lepším, sklizeň 7. 8. 2018 (o.Kladno)

18. MAKOVÝ OBČASNÍK

Mák v roce 2019

Vydavatel: Česká zemědělská univerzita v Praze

Autor: kolektiv autorů

Druh publikace: Sborník referátů

Tisk: tiskárna TIGRAS, s.r.o., Hlavní 21, Klíčany, 250 69 Vodochody

Náklad: 420 ks

Počet stran: 88

Rok vydání: 2019

Určeno: účastníkům semináře

Tato publikace neprošla jazykovou úpravou

ISBN 978-80-213-2930-0